

Tytuł: Grupa z panem pułkownikiem Bęklewskim (siedzący w środku) przy wejściu do pałacu 18 lipca 1899 roku.

Dział wystawy: Atelier

Autor: Stanisław Kazimierz Kossakowski

Czas powstania: 1899 rok

Technika: odbitka żelatynowo-srebrowa

Własność: Narodowe Muzeum Sztuki Mikalojusa Konstantinasa Čiurlionisa [Mikalojusa Konstantinasa Czurlionisa], Kowno

Wymiary: szerokość trzydzieści trzy centymetry, wysokość dwadzieścia pięć centymetrów.

Czarno-biała fotografia jest zbiorowym portretem trzynastu osób ukazanych w całości. Wśród ludzi znajduje się manekin ubrany w zbroję rycerską. Zdjęcie oprawiono w kartonową oprawkę, tak zwane passe-partout [paspartu].

Zróznicowani wiekowo bohaterowie i bohaterki stoją lub siedzą blisko siebie przy wejściu do pałacu. To pięciu mężczyzn i osiem kobiet, w tym kilkuletnia dziewczynka. Zgromadzeni są w progu wielkich otwartych drzwi oraz tuż przed nimi. Ubrani są w zamożne, eleganckie stroje. Kobiety noszą bluzki z bufiastymi rękawami i długie do kostek spódnice lub sukienki. Mężczyźni ubrani są w koszule i garnitury. Jeden nosi mundur. Wszyscy mają staranne fryzury. Kobiety – upięte do góry długie włosy. Mężczyźni – przycięte włosy, sumiaste wąsy; jeden nosi również brodę. Wszyscy zwróceni są na wprost nas. Niemal wszyscy patrzą uważnie w obiektyw.

Grupa została skomponowana w czterech rzędach. Pierwszy rząd, najbliżej nas to kilkuletnia dziewczynka i umundurowany brodaty pułkownik Bęklewski. Obydwoje siedzą na posadzce. Drugi rząd to sześć kobiet i jeden nastolatek. Wszyscy oni siedzą na schodku przed progiem. Nastolatek znajduje się pośrodku, między nieco rozstawionymi nogami manekina. Trzeci rząd to kobieta i mężczyzna stojący pod ścianą pałacu, po bokach drzwi. Kobieta stoi po prawej stronie i trzyma przed sobą rycerską tarczę pokrytą wzorami. Zerka w stronę manekina. Mężczyzna to starszy pan z rękami założonymi z przodu. Czwarty rząd stoi na środku fotografii i najbardziej w głębi, w progu drzwi. To dwóch wąsatych mężczyzn i manekin między nimi. Manekin ma sylwetkę i twarz dorosłego mężczyzny. Zakuty jest całkowicie w zbroję ozdobioną wzorami w kształcie liści, kwiatów, ptaków. Przyłbica hełmu jest uniesiona. Wąsaty mężczyzna na prawo od manekina lewą ręką obejmuje jego

łokieć, a w prawej dzierży halabardę. Jej ostrze pokrywają wzory kwiatowe. Wąsacz na prawo od manekina stoi wyprostowany.

Kartonowa oprawa szeroka na kilka centymetrów ma czarne ozdobne zawijasy przy rogach fotografii. W prawym dolnym rogu biegnie ukośnie nazwa atelier: Wojtkuszki. Na dole oprawy wypisano odręcznie, nieczytelnie imiona i nazwiska portretowanych osób.

KONTEKST DZIEŁA

Praca jest przykładem ciekawego zjawiska z początków historii litewskiej fotografii, czyli końca dziewiętnastego i początku dwudziestego wieku. Polega ono na niezwyklej popularności tej nowej dziedziny sztuki wśród litewskiej arystokracji. Na Litwie fotografia przekracza klasowe ograniczenia. Nie ma tu bowiem ogromnych miast, a więc i zainteresowanego fotografią drobnego i średniego mieszczaństwa, czy wielkiej burżuazji. Są za to skupione w rękach litewskiej magnaterii imponujących rozmiarów majątki ziemskie. Siedziby rodowe, dwory i pałace stają się sceną fotograficznych eksperymentów.

Autorem powyższego dzieła jest ekscentryczny hrabia, Stanisław Kazimierz Kossakowski. Żył on w latach 1837–1905. Urządził fotograficzne atelier w swoim rodzimym majątku, w miejscowości o polskiej nazwie Wojtkuszki, a litewskiej - Vaitkuškis [Wajtkuskis]. Fotografował najbliższą rodzinę, przyjaciół, a także obwoźnych handlarzy, muzyków, kler, rzemieślników i miejscowych chłopów. Kossakowski tworzył fotografie o niejednokrotnie żartobliwym wydźwięku, dokumentował życie wiejskie, inscenizował "surrealistyczne" scenki.